

Datum: 29 mei 2020

Onderwerp: Internetconsultatie aanpak meervoudige problematiek sociaal domein

Definities

In de toelichting op het wetsvoorstel leest de Landelijke Cliëntenraad (LCR): "Het is niet goed mogelijk een sluitende definitie van het begrip 'meervoudige problematiek' te formuleren: de aard en de ernst van de problematiek kan zich in velerlei variaties en gradaties voordoen. Het wetsvoorstel bevat daarom geen definitie van het begrip; dat neemt niet weg dat enige duiding gewenst is. Er wordt aangegeven welke partijen betrokken kunnen worden bij de integrale aanpak (zie 2.2.)." (Pagina 5, memorie van toelichting). De LCR leest op pagina 7 van de MvT, dat voor bepaalde bevoegdheden het wetsvoorstel onderscheid maakt naar 'ernstige problematiek' (zie paragraaf 3.3.2). Ook hier geldt dat het wetsvoorstel deze niet definieert. De Afbakening (enkel mogelijk bij meervoudige/ernstige problematiek) is volgens de LCR noodzakelijk voor het voorkomen van onnodig en onjuist verspreiden en verwerken van persoonsgegevens. We lezen verder in de MvT: 'vanuit haar zorgplicht dient het college, samen met betrokken partijen, daaraan nadere invulling te geven door middel van duidelijke werkinstructies, op een wijze die past bij de lokale en regionale context'. Nu er geen definitie is voor beide begrippen, en de afbakening ook niet in de wettekst is opgenomen is de noodzaak voor delen, verspreiden en verwerken van persoonsgegevens niet voldoende geborgd. Hoe kan een werkinstructie worden getoetst zonder kader?

Op pagina 19 van de MvT lezen wij: "Wel is het noodzakelijk dat de betrokken professionals zowel de verzoekende professional als de professional die namens het college de casus beoordeelt een duidelijk gemotiveerde onderbouwde afweging kunnen maken".

De LCR vraagt zich af wie beoordeelt of deze onderbouwing voldoende is en waaraan kan deze worden getoetst als een omschrijving in de Wet ontbreekt. Tevens vraagt de LCR zich af of een cliënt bezwaar kan maken als hij van mening is dat de motivering onvoldoende is onderbouwd.

Op pagina 7 van de memorie van toelichting lezen wij: "Uit de systematiek van het voorstel volgt dat het moet gaan om een combinatie van verschillende diensten of interventies die gelegen zijn op het gebied van het sociaal domein, dan wel van een aanpalend domein, waarvan tenminste één dienst uit het sociaal domein aan de orde moet zijn." Deze beschrijving maakt van heel veel cliënten, een cliënt met een meervoudige problematiek. Alle mensen die een bijstandsuitkering hebben (gebruikmaken van de Participatiewet) en gebruik maken van de Wmo vallen hieronder. Bij hen kan integrale aanpak worden ingezet, maar hoeft er geen sprake te zijn van meervoudige problematiek die om integrale aanpak vraagt. Als vroegsignalering bij schuldhulpverlening ook onder de combinatie van diensten valt, dan zijn er nog meer cliënten in beeld **en** komt integrale aanpak nog eerder in beeld zonder dat er sprake is van meervoudige problematiek. De LCR maakt zich grote zorgen dat deze brede omschrijving leidt tot onnodige gegevensverwerking.

Niet standaard breed onderzoek?

Dit wetsvoorstel maakt integrale aanpak mogelijk voor een hele grote groep cliënten. Dat heeft als risico dat integrale casuïstiek bespreking een algemeen gebruik wordt. Met het oog op de privacy is dat een ongewenste ontwikkeling. In de toelichting staat weliswaar dat de

gemeente niet standaard bij elke melding een breed onderzoek mag starten, maar hoe is dit gegarandeerd met de huidige brede omschrijving.

Strafrechtelijke gegevens

Strafrechtelijke gegevens horen wat betreft de LCR niet in het dossier van het sociaal domein.

Werkplan

In de toelichting lezen we: 'De resultaten van het onderzoek worden, indien nodig, vastgelegd in een werkplan dat de basis biedt voor de coördinatie. Dit werkplan kan een aanvulling zijn op de 'werkplannen' die veelal ook in het kader van de huidige sociaal domein wetten worden opgesteld (hiervoor worden in de praktijk verschillende termen gebruikt, waaronder 'persoonlijk ontwikkelplan'). Het wetsvoorstel beoogt te regelen dat het college verplicht is een werkplan op te stellen indien sprake is van meerdere diensten uit het sociaal domein of van diensten uit het sociaal domein voor meerdere gezinsleden en een gecoördineerde aanpak van deze diensten kan bijdragen aan het oplossen van de problemen van de cliënt of zijn gezinsleden.

De LCR vindt het belangrijk dat er één overall-werkplan komt, met verbinding van de levensgebieden van inwoner/huishouden en verbinding van uitvoering van de ondersteuning over domeinen heen. Wij lezen: 'In het werkplan kunnen afspraken worden vastgelegd over wie de coördinerende rol op zich neemt en over de wijze waarop die rol wordt ingevuld.' Het woord 'kunnen' is voor de LCR veel te vrijblijvend. De LCR is van mening dat deze afspraken gemaakt moeten worden en moeten worden vastgelegd. Ook vinden wij dat de cliënt inzicht moet hebben in zijn werkplan en de gemaakte afspraken.

Meldossier

Ook meldpunten gaan gegevens verwerken. Dit wetsvoorstel moet ook hiervoor de juridische grondslag leggen en een basis creëren om op een zorgvuldige en efficiënte manier met de ontvangen informatie aan de slag te gaan. De LCR vraagt zich af wie dit dossier mag inzien, hoelang het dossier wordt bewaard en wordt dit dossier naast eventueel andere dossiers bijgehouden?

Gegevensverwerking en beroepsgeheim

Op pagina 20 van de MvT leest de LCR: "Het wetsvoorstel beoogt ten aanzien van de gegevensverwerking ten behoeve van de integrale aanpak het volgende te regelen: Het hergebruik van gegevens waarover het college beschikt uit hoofde van zijn taken binnen het sociaal domein voor zover noodzakelijk;

de verstrekking van persoonsgegevens door partijen aan het college ten behoeve van de integrale aanpak (ook voor partijen die gebonden zijn aan geheimhouding op grond van de Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst (WGBO), Wet beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) en de Jeugdwet);"

Hiermee wordt het beroepsgeheim doorbroken. Beroepsgeheim is voor cliënten erg belangrijk. Met deze wet worden gegevens die zij in vertrouwde handen achten van een behandelaar openbaar voor de gemeente en voor vele medewerkers in het sociaal domein. En als het beroepsgeheim eenmaal gebroken is dan mogen deze gegevens ook nog telkens opnieuw worden gebruikt. Een gruwel voor de cliënt. De vraag is of het doel hier het middel heiligt. Komt deze gegevensuitwisseling als een boemerang terug bij de hulpverlener. Als de cliënt zich in het kader van het schenden van het beroepsgeheim 'verraden voelt', zal dit niet ten goede komen aan de relatie met zijn hulpverleners en de hulpverlening zeker niet ten goede komen.

Hergebruik wordt breed mogelijk en op pagina 13 en 14 MvT lezen we dat ook verstrekking van gegevens mogelijk is met doorbreking van het principe van doelbinding. Toestemming aan de cliënt vragen is geen wettelijke grondslag omdat er sprake is van een afhankelijkheidsrelatie. Maar nu wordt geheel voorbijgegaan aan toestemming van de cliënt. Er is nauwelijks een garantie dat er met de cliënt wordt gesproken in plaats van over. Alleen bij artikelen die over het werkplan gaan, wordt er gesproken over 'in samenspraak met de cliënt', maar dan is het dossier al opgebouwd en zijn er gegevens al uitgewisseld. Dan is bezwaar maken tegen gegevensuitwisseling mosterd na de maaltijd. De Landelijke Cliëntenraad en SAM zijn in gesprek om gezamenlijk na te gaan hoe het voorstel uit kan pakken voor de relatie tussen professionals en burgers.

De LCR is van mening dat het voorliggende wetsvoorstel stevige aanpassingen behoeft. Er dienen kaders en handvatten te worden geboden voor het mogen uitwisselen van persoonsgegevens. Aan handvatten en kaders is groot gebrek in dit wetsvoorstel.